

Anafylaxie

Inleiding

U heeft één of meerdere ernstige allergische aanvallen gehad, ook wel anafylaxie genoemd.

Anafylaxie kan ontstaan als iemand in aanraking komt met een stof waarvoor die persoon allergisch is. Deze stof wordt het allergeen genoemd. Men kan voor vele stoffen allergisch worden.

Een anafylactische reactie kan optreden na het eten van bepaalde voedingsmiddelen, bepaalde medicijnen, na insectensteken of na contact met latex. Zelfs zéér kleine hoeveelheden van een allergeen kunnen al een levensbedreigende anafylactische reactie veroorzaken. Anafylaxie kan ook optreden na inademing van een allergeen of na huidcontact of een injectie met de betreffende stof. Anafylaxie kan eveneens ontstaan door plotselinge afkoeling of door inspanning bij daarvoor gevoelige personen.

Symptomen

De symptomen van anafylaxie zijn het gevolg van het vrijkomen van een veelheid aan stoffen, waaronder histamine, uit mestcellen. Mestcellen zijn gespecialiseerde cellen die een rol spelen bij de afweer van het lichaam (de zogenaamde immuunrespons). Het lichaam reageert op deze stoffen met onder andere vaatverwijding en vernauwing van de luchtwegen.

De volgende verschijnselen kunnen ontstaan:

- rode kleur, galbulten en jeuk;
- angio-oedeem (opgezwollen gezicht, hals en keel);
- tranende ogen (door zowel het angio-oedeem als de stress);
- braken en/of diarree;
- hese stem;
- blauwe lippen;
- ademhalingsmoeilijkheden (door de gezwollen tong en/of vernauwde keel en/of luchtwegen);
- angst;
- lage bloeddruk (hypotensie);
- flauwvallen;
- bewusteloosheid/shock.

Levensbedreigend worden de reacties als u zwellingen van tong en/of keel krijgt, blauwe lippen, een moeilijke ademhaling, moeizaam spreken, een hese stem, aanhoudend hoesten, een daling van de bloeddruk en uiteindelijk bewusteloosheid. Er is dan sprake van een anafylactische shock.

De tijd tussen het moment van contact met het allergeen en de anafylactische symptomen is afhankelijk van de hoeveelheid allergeen en de gevoeligheid van de patiënt en verschilt van persoon tot persoon. De symptomen kunnen binnen enkele minuten optreden, maar kunnen ook met een vertraging van een half uur tot enkele uren ontstaan. Echter zodra de anafylactische reactie eenmaal begint, volgen de symptomen elkaar meestal in snel tempo op. Het is moeilijk te voorspellen hoever een reactie doorzet. Het is daarom goed om niet alleen te zijn en direct iemand te waarschuwen.

Hoe te handelen bij anafylaxie

U heeft een adrenaline auto-injector (bijvoorbeeld EpiPen® of een vergelijkbaar product) voorgeschreven gekregen. De adrenaline in de pen stopt de afgifte van histamine door de mestcel. Hoe eerder de pen wordt gebruikt, hoe beter hij werkt. Het is belangrijk deze te gebruiken als dat nodig is! U heeft hierover apart uitleg ontvangen. U kunt alles nalezen in de brochure 'Informatie over de adrenaline auto-injector voor volwassenen.'

Oorzaken

Veel voorkomende allergenen die anafylaxie kunnen veroorzaken zijn:

- voedsel (bijvoorbeeld noten, pinda's);
- medicijnen zoals antibiotica en pijnstillers (bijvoorbeeld aspirine en NSAID's, zoals ibuprofen en diclofenac);
- latex;
- insectensteken van bijen en wespen;
- inspanning (inspanningsgerelateerde anafylaxie).

Diagnose

De diagnose wordt na het doormaken van een ernstige reactie gesteld door een arts. Ter bevestiging van de diagnose worden testen gedaan. De arts zal uw ziekte- en familiegeschiedenis met u doornemen en onderzoeken wanneer en waardoor allergische reacties optreden. Verder kunnen huid- en/of bloedtesten worden gedaan en een eventueel provocatieonderzoek. Bij provocatieonderzoek krijgt u een kleine hoeveelheid van de stof toegediend waarbij gekeken wordt of u een allergische reactie laat zien. Met al deze testen wordt onderzocht welke stof(fen) bij u een anafylactische reactie oproepen.

Als de oorzaak niet bekend is

Als uit onderzoek niet duidelijk wordt waar u allergisch voor bent, is het belangrijk bij een volgende aanval alles te noteren wat u gedurende de twaalf uur voorafgaande aan de aanval heeft gedaan en gegeten. Dit is de enige manier om toch zo goed mogelijk de oorzaak van de allergie vast te kunnen stellen.

U noteert:

- wat u precies gegeten heeft en hoe laat (ook tussendoortjes) en ook de exacte samenstelling van het eten. Dit houdt in dat u alle ingrediënten benoemt. De ingrediënten vindt u op de etiketten of kunt u bijvoorbeeld opvragen bij het restaurant;
- alle medicijnen die u heeft gebruikt (ook homeopathische medicatie en pijnstillers) en het tijdstip waarop u de medicatie gebruikte;

- elke inspanning die u heeft verricht (fietsen, lopen, sporten, huishoudelijk werk) en het tijdstip en de duur van de inspanning;
- waar u was, wanneer u daar was en met welke stoffen u daar in aanraking bent geweest (u heeft bijvoorbeeld uw kind naar de manege gebracht).

Deze gegevens kunt u vervolgens mailen naar onze afdeling met vermelding van uw naam, geboortedatum en UMCG nummer. Het mailadres is iyyp@umcg.nl

Verder vragen wij u om twee uur na de reactie urine op te vangen, en ook eerder, als u eerder moet. In de urine kunnen wij zien of er allergische stoffen zijn vrijgekomen in uw lichaam.

Hoe vangt u urine op?

U krijgt van de secretaresse van de polikliniek één of meerdere urine-opvangpotjes en buisjes mee voor het geval u een reactie heeft. In deze potjes zit een kleine hoeveelheid chloorhexidine, om te voorkomen dat de bacteriën in de urine de bepaling verstoren. Na een aanval plast u in één van deze potjes. U kunt daarna twee buisjes met urine vullen door de rubberdop door de sticker op het deksel van het urinepotje te drukken. Onder de sticker zit een naald die door de rubberdop heen boort zodat de urine in de buisjes gaat.

De met urine gevulde buisjes kunt u in de diepvries zetten met daarop de datum en tijdstip van het opvangen. Zodra u weer naar het ziekenhuis gaat, neemt u de buisjes mee. Het is geen probleem dat deze enige weken in de diepvries worden bewaard. Als u niet wilt wachten tot het volgende spreekuurbezoek kunt u de buisjes ook opsturen naar het ziekenhuis, in een beschermende envelop. Vergeet niet uw naam en geboortedatum op de buisjes te vermelden.

Vragen

Als u over deze brochure nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met de polikliniek Allergologie van de afdeling Interne Geneeskunde, telefoon (050) 361 34 00.

Aantekeningen